

21. 6. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co by mohlo být znovelizováno - Návrh do nového trestního řádu

Na podobné téma jsem psal již v EPRAVU.CZ, Magazín č. 4/2017. Profesionální život advokáta ovšem přináší stále nové poznatky o možnostech vylepšit pozici občana ve vztahu ke státu a státním orgánům. V Bulletinu advokacie č. 5/2018 byla publikována informace Unie obhájců ČR, že nic nebrání, aby osoba podávající vysvětlení dle § 158 odst. 3, písm. a) tr. ř. obdržela kopii úředního záznamu. Doposud tento postup umožňovala pouze dobrá vůle policejního orgánu. Nejvyšší státní zastupitelství v dubnu letošního roku informovalo Unii obhájců, že je možné, aby orgány činné v trestním řízení kopii záznamu osobě podávající vysvětlení poskytly.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Úkon podání vysvětlení dle § 158 odst. 3, písm. a) tr. ř. bývá pouze jedním z kroků, kterými policejní orgán činí všechna potřebná šetření a opatření ke zjištění, zda byl spáchán trestný čin. Zatím účelem činí i řadu dalších úkonů dle téhož ustanovení.

Tímto postupem, i když v souladu se zákonem, může ale docházet k vážnému poškození osobní a společenské integrity, jména a postavení osoby, vůči níž bylo podáno například trestní oznámení. Požadování vysvětlení dle § 158 odst. 3, písm. a) může mít vedlejší účinek ve snižování vážnosti konkrétní osoby v zaměstnání, v bydlišti a na dalších místech, kde je takováto osoba zapojena pokud policejní orgán provádí širší šetření.

Dehonestující může být vyžadování např. znaleckých posudků či dle § 158 odst. 3, písm. e) tr. ř., podstoupení krevní zkoušky či odevzdání biologického materiálu. Tyto úkony jsou v současné době dokonce předmětem rozhodování Ústavního soudu z podnětu Městského soudu v Praze. To pouze na dokreslení, že úkony zakotvené v trestním řádu v § 158 odst. 3 jsou stále předmětem společenského vývoje.

Možnost obdržet kopii podání vysvětlení od policejního orgánu je pokrokem, ale dílčím. Postup před zahájením trestního stíhání má samozřejmě také zakončení. Je upraveno v § 159a tr.ř. Základním úkonem je usnesení o odložení věci. Na toto usnesení má ze zákona nárok poškozený a oznamovatel pokud o to požádal. Osoba, která byla vlastně vyšetřována a o jejíž integritu šlo, nárok nemá, i když se jí šetření konkrétní kauzy týká nejvíce. Po odložení věci by takováto osoba měla mít možnost, pokud by měla zájem, v případě potřeby argumentovat na svojí „ obranu „ konkrétním rozhodnutím policejního orgánu.

Podávání trestních oznámení je v České republice velice rozšířené, neboť politická a podnikatelská sféra v průběhu devadesátých let nabyly dojmu, že je to nejsprávnější řešení problémů jejich problémů.

Řada takto prověřovaných osob a z pohledu laických občanů vlastně stíhaných policií se může bránit

velmi obtížně. Samozřejmě je možná civilní žaloba na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkové újmy po skončení prověřování. K tomu je ale nutné znát minimálně obsah trestního oznámení či jiného podnětu, které jsou základem k postupu dle § 158 tr.ř. Prověřovaný by měl mít i možnost vědět kdo všechno byl kontaktován policejní orgánem a od koho byly vyžadovány písemné podklady apod. Z těchto důvodů by v novém trestním řádu mělo být ustanovení, že takováto osoba má právo k nahlížení do spisu.

Připustíme, že po podání civilní žaloby by měl soud možnost si předmětný spis vyžádat. Žalobce by ovšem zřejmě musel zásadním způsobem, až ve fázi řízení před civilním soudem, žalobu upravovat pokud by měl k dispozici pouze základní údaje o oznamovateli, ale nikoliv skutkové okolnosti vyplývající např. z trestního oznámení. Prověřovaná osoba by měla mít možnost podat již řádnou žalobu, kterou by zahájila civilní řízení vedené na svojí obranu.

Postup dle zákona č. [82/1992](#) Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci atd. není v takovýchto situacích možný, protože v těchto případech nejsou vydávána nezákonná rozhodnutí. Odložení věci či jiné její vyřízení dle § 159a tr. ř. je standardní legální postup.

Je velmi zvláštní, že kdo oznamoval má větší práva než občan, který byl poškozený šetřením.

Návrh do zákona č. [82/1998](#) Sb.o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci atd.

V nedávné době jsem napsal malý článek o odškodnění za vazbu a výkon trestu s návrhem na zjednodušení tohoto systému odškodňování výplatou paušálních částek.

Do dnešních dnů k žádné zásadní změně v tomto předpisu nedošlo. Osoby poškozené vedením trestního řízení proti nim, které bylo zastaveno v přípravném řízení nebo bylo ukončeno zprošťujícím rozsudkem jsou stále nuceny se pracně domáhat finanční satisfakce u Ministerstva spravedlnosti.

V mezidobí jsem ale narazil na další problém ztěžující poškozeným uplatňujícím nároky dle tohoto zákona. Podáte-li žádost na Ministerstvo spravedlnosti včas a s listinnými důkazy váš nárok podporujícími, obdržíte zprávu o jejím přijetí. Další informací je, že není záruka věc vyřídit ve lhůtě 6-ti měsíců dle § 15 zákona z objektivních důvodů, a že po jejím uplynutí musíte podat žalobu k soudu.

Bohužel zákon č. [82/1998](#) Sb. neupravuje povinnost ministerstva alespoň žadatele informovat o průběhu a případně vzniklých problémech při vyřizování jednotlivých nároků. Nechci rozvíjet myšlenku, že ne každý žadatel půjde s nárokem k soudu, neboť někteří jsou zejména po několikaletém trestním řízení psychicky tak vyčerpaní, že již nemají sil, což v konečném efektu může znamenat pro ministerstvo úsporu.

Navrhuji, aby ministerstvo připravilo novelu tohoto zákona o povinnosti informovat poškozeného žadatele o stavu věci.

JUDr. Jiří Polanský,
advokát, člen Unie obhájců ČR

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12

120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)